

CYNGOR SIR YNYS MON / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	15 Rhagfyr 2020
TEITL YR ADRODDIAD:	Caniatâd Arbennig
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Hysbysu'r Pwyllgor Safonau am ganlyniad unrhyw geisiadau am ganiatâd arbennig a dderbyniwyd ers yr adroddiad ysgrifenedig diwethaf i'r Pwyllgor Safonau ar 11.03.2020
ADRODDIAD GAN:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr – Llywodraethiant Corfforaethol mwycs@ynysmon.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD

Os oes gan gynghorydd sir/cynghorydd tref/cymuned ddi-ddordeb sy'n rhagfarnu mewn mater sy'n cael ei ystyried gan eu hawdurdod, mae'n ofynnol dan y côd ymddygiad fod y diddordeb yn cael ei ddatgan/gofrestru a bod yr aelod yn gadael y cyfarfod a ddim yn cymryd rhan yn y drafodaeth nac yn dylanwadu ar y penderfyniad(au).

Mae'r côd ymddygiad yn ymgorffori "caniatâd arbennig" o dan rai amgylchiadau cyfyngedig a restrir ym [mharagraff 12\(2\) y côd](#).

Yn ogystal, os nad yw paragraff 12(2) y Côd o gymorth, yna mae gan y Pwyllgor Safonau'r disgresiwn i roi caniatâd arbennig i aelod, o dan amgylchiadau penodol, sy'n cael eu rhestru mewn rheoliadau statudol.

Os yw'n cael ei ganiatáu, mae'r caniatâd arbennig yn goresgyn elfen ragfarnus y diddordeb (hynny yw'r rhagfarn neu'r rhagfarn ymddangosiadol) a bydd yn galluogi'r aelod i gymryd rhan yn y mater; efallai y bydd cyfyngiad ar gyfraniad yr aelod ac fe roddir y caniatâd am gyfnod penodol o amser.

2. CEFNDIR

Er mwyn cynorthwyo aelodau i ddefnyddio'r broses caniatâd arbennig pryd bynnag y bo'n briodol, ac mor effeithiol â phosib, mae'r Pwyllgor Safonau wedi cyhoeddi Nodyn o Gyngor ac Arweiniad. Yn ogystal, rhoddwyd gwybodaeth i glerc cod cynghorau tref a chymuned am y posibilrwydd o dderbyn caniatâd arbennig mewn e-bost wedi ei ddyddio 6 Mawrth 2017.

Yn aml mae angen caniatâd arbennig ar fyr rybudd, ac o fewn cyfnod o rybudd cyfreithiol lleiaf posib, ac oherwydd hynny mae'r Pwyllgor Safonau wedi sefydlu trefn lle y gellir galw ar Banel o dri aelod i ddelio ag unrhyw gais a dderbynnir rhwng cyfarfodydd y Pwyllgor llawn. Gall unrhyw dri aelod annibynnol / Cyngor Sir gynnal gwrandawriad i geisiadau a dderbynnir gan gynghorwyr sir (gyda mwyafrif o aelodau annibynnol) a chynhelir gwrandawriad i geisiadau gan gynghorwyr

tref/cymuned gan aelodau annibynnol ac aelodau cyngor tref/cymuned (gyda mwyafrif o aelodau annibynnol).

3. CEISIADAU A DDERBYNIWYD ERS YR ADRODDIAD DIWETHAF AR 11.03.2020

3.1 Gwrandawriad y Panel Caniatâd Arbennig ar 29 Gorffennaf 2020

3.1.1 [Cynhaliwyd Gwrandawriad o'r Panel Caniatâd Arbennig ar sail rithwir ar 29 Gorffennaf 2020](#) i ystyried cais a wnaed gan holl aelodau'r Cyngor Sir hwn mewn perthynas â'r "rheol chwe mis". Ystyriwyd y mater fel caniatâd bloc.

3.1.2 Gellir gweld yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Panel yn y gwrandawriad ar 29 Gorffennaf [ar-lein](#).

3.1.3 Ynglwm yn **Atodiad 1** mae'r cofnodion drafft o'r Panel Caniatâd Arbennig.

3.1.4 Penderfynodd y Panel roi caniatâd arbennig anghyfyngedig i'r holl Gynghorwyr a enwyd a oedd wedi gwneud cais am ganiatâd arbennig ar y telerau canlynol:

- ysgrifennu at swyddogion a'r Pwyllgor Gwaith / Pwyllgor / Cyngor am y mater;
- siarad â swyddogion y Cyngor am y mater, ar yr amod y cymerir nodyn o unrhyw drafodaethau o'r fath;
- siarad yng nghyfarfodydd y Pwyllgor Gwaith / Pwyllgor / Cyngor ac ateb unrhyw gwestiynau am y mater;
- aros yn yr ystafell yn ystod unrhyw drafodaeth / pleidleisio ar y mater;
- pleidleisio mewn cyfarfodydd o'r fath, a
- cymryd rhan ym mhob cyfarfod allanol a chyfarfodydd unrhyw gyrff allanol yn rhinwedd eu swyddi fel aelodau o Gyngor Sir Ynys Môn.

3.1.5 Rhoddwyd y caniatâd arbennig ar sail seiliau statudol (a), (c), (d) a (j) a bydd yn cael ei adolygu ar ôl cyfnod o 12 mis.

4. ARGYMHELLIAD

1. Bod y Pwyllgor yn nodi'r caniatâd arbennig a roddwyd a'r sail a'r amgylchiadau dros eu caniatáu.
2. Bod aelodau'r Panel yn unig (John R Jones, Rhys Davies a Sharon Warnes) yn cadarnhau/diwygio'r cofnodion drafft yn **Atodiad 1**.

PANEL CANIATÂD ARBENNIG (Y PWYLLGOR SAFONAU)

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 29 Gorffennaf 2020

PRESENNOL:	Aelodau Annibynnol Mr John R Jones (Cadeirydd) Dr Thomas Rhys Davies (Is-gadeirydd) Mrs Sharon Warnes
WRTH LAW:	Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) (MY) Swyddog Pwyllgor (SC)
YMDDIHEURIADAU:	Dim

Croesawodd y Cadeirydd pawb a oedd yn bresennol i gyfarfod rhithwir o'r Panel Caniatâd Arbennig.

1. DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2. CAIS AM GANIATÂD ARBENNIG

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) fod 29 aelod y Cyngor Sir wedi gwneud cais ar y cyd am ganiatâd arbennig mewn perthynas â'r hyn a ystyriant yn ddiddordeb personol sy'n rhagfarnu.

Dywedodd y Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) fod Deddf Llywodraeth Leol 1972 a Chyfansoddiad y Cyngor Sir yn nodi os yw aelod yn methu â mynychu cyfarfod perthnasol o'r Cyngor am gyfnod di-dor o 6 mis, yna mae'r "rheol 6 mis" yn weithredol; h.y. mae'r aelod yn peidio â bod yn aelod etholedig a bydd isetholiad yn cael ei sbarduno. Nodwyd y gellir osgoi anghymhwysu aelod os yw'n gofyn i'r Cyngor llawn gymeradwyo'r absenoldeb cyn i'r cyfnod o 6 mis ddod i ben.

Adroddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) nad yw'r Cyngor wedi gallu cynnal "busnes fel arfer" oherwydd y pandemig Coronafeirws (Covid-19). Cyfeiriodd at Ddeddf Coronafeirws 2020 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cymru) 2020, sy'n lleihau'r rhwymedigaethau cyfreithiol ar awdurdodau lleol ac yn caniatáu i aelodau fynychu cyfarfodydd o bell. Nodwyd bod y Cyngor wedi adolygu ei amserlen Bwyllgorau a bod llai o gyfarfodydd ffurfiol yn cael eu cynnal ar hyn o bryd nac yn y cyfnod cyn y Coronafeirws ac felly mae llai o gyfleoedd i aelodau fedru cydymffurfio â gofynion y "rheol 6 mis".

Nodwyd y cyflwynir adroddiad i gyfarfod llawn y Cyngor ar 8 Medi 2020, yn gofyn i'r Cyngor gymeradwyo fod y pandemig Coronafeirws yn rheswm i holl gynghorwyr CSYM beidio â bod yn bresennol mewn cyfarfodydd, a bod pob aelod yn cael eu gwarchod yn yr ystyr na fydd eu diffyg presenoldeb, oherwydd yr achosion o Coronafeirws, yn arwain at eu hanghymhwyso'n awtomatig am gyfnod pellach o chwe mis o'r dyddiad y daw cyfnod chwe mis gwreiddiol pob aelod unigol i ben.

Cyfeiriwyd at Reoliad 10 Deddf Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) 2020 sy'n nodi, at ddibenion cyfrifo'r chwe mis, y dylid diystyru'r cyfnod rhwng y diwrnod y daeth y Rheoliadau i rym (22 Ebrill 2020), a dyddiad cyfarfod y gwahoddir yr aelod i fod yn bresennol ynddo yn ei rôl fel aelod etholedig. Nodwyd bod y cloc yn stopio am y tro am y cyfnod rhwng 22 Ebrill a'r cyfarfod cyntaf y gwahoddir aelod i fod yn bresennol ynddo; fodd bynnag, nid yw'n cychwyn o'r newydd.

Cyflwynodd y Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) y Canllawiau (Atodiad 4) i sylw'r Panel.

Rhoddodd y Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) gyfarwyddyd i'r Panel ynghylch diddordebau personol a diddordebau sy'n rhagfarnu, fel y cyfeirir atynt yn y Côd Ymddygiad ar gyfer Aelodau (Atodiad 1). Dim ond os ystyriant fod aelodau â diddordeb personol sy'n rhagfarnu yn unol â'r ystyr yn y Côd y dylent wedyn ystyried rhoi caniatâd arbennig.

Pe byddai angen caniatâd arbennig (oherwydd i'r Panel ddod i'r canlyniad fod gan yr aelodau ddiddordeb personol sy'n rhagfarnu), cynghorodd y Cyfreithiwr (Llywodraethiant Corfforaethol) y Panel i gyfeirio at y seiliau statudol ar gyfer rhoi caniatâd arbennig (y seiliau a gynhwysir yn Atodiad 2, ac mae'r aelodau etholedig wedi nodi'r seiliau perthnasol yn eu cais yn Atodiad 3). Os yw sail yn berthnasol, gall y Panel roi caniatâd arbennig. Dywedodd y byddai caniatâd arbennig yn caniatáu i aelodau gymryd rhan yn y mater er i ddiddordeb sy'n rhagfarnu gael ei nodi.

Gofynnodd y Panel am eglurhad ynghylch a ddylent ystyried rhoi caniatâd arbennig ar gyfer un cyfarfod, am 6 mis pellach, neu am weddill tymor y Cyngor hwn, hyd at fis Mai 2022?

Dywedodd y Swyddog Monitro y byddai ymestyn y cyfnod i ddiwedd y Cyngor presennol yn defnyddio llai o adnoddau ac yn rhoi mwy o hyblygrwydd, a bod mesurau diogelu digonol ar waith, gan y byddai'n rhaid i unrhyw gais i roi estyniad pellach i'r "rheol 6 mis" gael ei ystyried gan y Cyngor llawn, mewn cyfarfod cyhoeddus.

Ystyriodd aelodau'r Panel y mater mewn sesiwn breifat. Ar ôl cynnal trafodaeth, cyhoeddodd y Cadeirydd fod y Panel Caniatâd Arbennig wedi dod i'r casgliad fod gan 29 aelod y Cyngor, yn eu barn hwy, ddiddordeb personol sy'n rhagfarnu yn y busnes hwnnw, ac y byddai'r Panel yn rhoi'r caniatâd arbennig y gofynnir amdano.

PENDERFYNWYD:-

- **Rhoi caniatâd arbennig i holl aelodau'r Cyngor Sir (a enwir isod) mewn perthynas â'r diddordebau hynny y cyfeirir atynt yn y cais a gynhwysir yn Atodiad 3 yr adroddiad:-**

Y Cynghorwyr Lewis Davies, Richard A Dew, John Griffith, Richard Griffiths, Glyn Haynes, Kenneth P Hughes, Trefor Lloyd Hughes, MBE, Vaughan Hughes, Llinos Medi Huws, Aled Morris Jones, Carwyn Jones, Eric W Jones, Richard O Jones, Gwilym O Jones, Robert LI Jones, R Meirion Jones, Alun Mummery, Bryan Owen, Robert G Parry, OBE, FRAGS, Dylan Rees, Alun Roberts, Dafydd Roberts, J Arwel Roberts, Margaret M Roberts, Nicola Roberts, Peter S Rogers, Dafydd R Thomas, Ieuan Williams, Robyn W Williams.

- **Bod y caniatâd arbennig yn cael ei roi hyd at ddiwedd y Cyngor presennol ym mis Mai 2020.**
- **Bod yr aelodau'n datgan eu diddordeb sy'n rhagfarnu a hefyd y ffaith iddynt dderbyn caniatâd arbennig gan Banel y Pwyllgor Safonau ym mhob cyfarfod perthnasol pan gynhelir trafodaeth a/neu bleidlais yn ymwneud â'r diddordeb personol sy'n rhagfarnu a nodwyd yn y cais.**

Gweithredu:

- **Y Swyddog Monitro i ysgrifennu at y 29 aelod o Gyngor Sir Ynys Môn yn cadarnhau fod caniatâd wedi cael ei roi iddynt i gyd gyda'i gilydd yn caniatáu i bob aelod ysgrifennu, siarad a phleidleisio ar bob mater ynghylch y "rheol 6 mis".**
- **Y Swyddog Monitro i adrodd i'r Pwyllgor Safonau ar y defnydd a wnaed o'r caniatâd arbennig.**

Ar ran y Panel, diolchodd y Cadeirydd i bawb a oedd yn bresennol, staff y Cyngor ac aelodau am eu diwydrwydd wrth addasu i newid yn ystod y cyfnod heriol hwn. Diolchodd i'r Prif Weithredwr ac Arweinydd y Cyngor am y modd y bu iddynt gynnal eu busnes yn ystod y misoedd diwethaf.

Daeth y cyfarfod i ben am 2.55 pm

**MR JOHN R JONES
CADEIRYDD**